

Julkaisuvapaa tiedote 3.12.2021

Heli Laaksosen runo-kuvataidekokonaisuus palkittiin laajasti Latviassa

Runoilija Heli Laaksosen tämänsykyinen teos Poimit sydämeni kirjahyllystä on ilmestynyt kirjana, runoista inspiroituneina maalauksina ja äänikirjana. Se julkaistiin myös Latviassa latviaksi - kirja kun on runovuoropuhelu, joka syntyi kun Laaksonen löysi sattumalta latvialaisen modernistin Aleksandrs Čaksin satavuotiaat, ajattomat runot, käänsi ne, kirjoitti niille vastausrunot ja maalasi runopareista esinekollaaseja.

Monitaiteinen kokonaisuus palkittiin 3.12. Latvian Riiassa. Aleksandra Čaka Balva -taidepalkinto jaettiin nyt 20. kerran. Laaksonen sai kuvanveistäjä Andris Vārpan muotoileman pronssipatsaan ja stipendin. Palkintoperusteeksi lausuttiin Laaksosen luoma runouden ja kuvataiteen välinen vuoropuhelu, monivuotinen Latvia–Suomi kulttuuriyhteistyö ja Aleksandrs Čaksin runojen suomennokset Poimit sydämeni kirjahyllystä -teoksessa.

Poimit sydämeni kirjahyllystä -runokirja ja näyttely nousivat myös Latvian yleisradion palkintoehdokkaaksi vuoden merkittävimpien kulttuuritapausten joukkoon (Latvijas Televīzijas un Latvijas Radio Kilograms kulturas 2021).

Laaksonen on suomentanut kirjaan viisitoista runoa Čaksilta ja kirjoittanut viisitoista lounaismurteista vastausrunoa niihin. Jokaisesta runoparista Laaksonen on tehnyt lisäksi maalauksen tai installaation. Näistä koostettu taide seuraa kirjan mukana taskussa ja kirjan kannessa. Näyttely on kiertänyt Latviassa ja Suomessa, seuraavaksi se on esillä Raumalla keväällä 2022.

Kaikista aikaisemmista Heli Laaksosen runokokoelmista on tehty äänikirjaversio - myös Poimit sydämeni kirjahyllystä on saanut omansa. Äänikirjallaan Laaksonen lukee omat runonsa, runoilijaparikseen hän on saanut Suomen Aleksandrs Čaksina esittäytyvän lavarunoilija Harri Hertellin. Äänikirjalla kuullaan myös instrumentaalikappale: euralainen Jukka Juhani Uusitalo on tehnyt Čaksin Debesu davana eli Taivaan lahja -runosta nimikkosävellyksen. Tyyliä jiltään sävellyks on klassinen, runoilijoiden elämänvaiheiden mukaisesti myös dramaattinen ja sensuelli. Ensiesityksenä sävellyks sai Sieravuoren lavarunofestivaaleilla elokuussa 2021.

Äänikirja on ilmestynyt verkossa ja sen kuuntelu oikeudet myy yhteistyötaho Rozentāls-seura verkkokaupassaan. Tämä toimintatapa on uudenlainen: kirjaa ei ole tarjottu luku-aikapalveluihin, joiden sopimusehdot ovat olleet niin kirjailijoille kuin kustantajillekin ahtaat. Aika näyttää, löytävätkö kuulijat tällaisen palvelun, jossa äänikirjan voi ostaa kuunneltavakseen kirjailijan omilta kotisivuilta.

Eurooppalaisiin modernisteihin kuuluvaa Aleksandrs Čaksia (1901-1950) on käännetty useille kielille, mutta ei aikaisemmin suomeksi. Mirja Hovilan käännöskokoelma Sydän jalkakäytävällä ilmestyi kuukautta myöhemmin.

Ainutlaatuisia Laaksosen käännösrunoissa on se, että teos ilmestyi samaan aikaan Suomessa suomeksi ja Latviassa latviaksi, Poimit sydämeni kirjahyllystä - latviaksi Paņēmi manu sirdi no plaukta. Suomalainen kustantamo, Heli Laaksosen Kynälä, on ensimmäinen Latvian kirjamarkkinoilla toimiva suomalainen kustantamo. Laaksosen runot on kääntänyt lyhyelle latvialle luottomies Guntars Godiņš.

Suomi–Latvia ystävyysseura Rozentāls-seura, Suomen kulttuurirahaston Satakunnan rahasto, Fili, Latvian kulttuurirahasto ja Latvian Literature ovat auttaneet manööverien toteutumisessa.

Tiedustelut: hankkeen tuottaja [Jenni Kallionsivu](#)